

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Tertiæ conclusionis à ratione probatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

stratem dispositionis, ex parte subiecti ad formam, ac subinde in genere causæ materialis appellant. Demum eadem vocum elutione principium meriti sub meritum cadere posse facile à quovis contra ipsos euincetur: etsi autem, ut diximus, consequentia ab infusione, donatione, & receptione auxilij primi gratiæ independentem ab actu aliquo libero honesto, tanquam dispositione, ad gratiæ gratum formaliter facientis, & iustum independentem ab eodem actu infusione, & receptionem consequentia legitima, ab aduersariis etiam reputatur, probatur ad omnes.

2. Quia naturæ Angelicæ dignitas sola satis fuit diuinae voluntati, & munificentia in suas hæc creaturas rationales (Angelos scilicet) ac prouidentia ad finem supernaturalem beatitudinis, ad quem illos ordinauit, cum creabat, ut, tunc etiam media supernaturalia auxiliorum primorum independentem à libera vlla ipsorum dispositione conferret: ergo in sola etiam natura Angelicæ dignitate satis etiam diuinae voluntati munificentia & prouidentia erga eosdem Angelos fuit, ut gratiam etiam gratum, & iustum formaliter facientem independentem ab vlla eorum dispositione libera cum reliquis domi consecratis, tunc etiam conferret: maxime cum habitualis etiam gratia, gratum formaliter, & iustum faciens, æque, atque auxilium primum, ad condignitatem, & quasi conuersionem correspondentiam meritum actus honesti, cum fine beatitudinis, per merita ab Angelis consequenda requiratur, ac medium æque necessarium subinde sit: confirmatur hæc consequentia probatio, ex Patribus omnibus recitatis certamine 1. numero 6. & 7. & certam. 2. numero 2. & 5. quia, cum simul cum gratia gratum faciente, seu charitate habituali, siue veritate, & illuminatione, seu gratia auxiliante creatos Angelos doceant, ad naturæ Angelicæ dignitatem recurrunt, & ad maiorem, aut minorem, ut vtraque maior, vel minor vniuique in instanti creationis conferretur nulla dispositionis liberæ Angelorum ad alterius receptionem: immo neque ad vtramque recipiendam facta mentione: quare in naturæ Angelicæ dignitate sola æquum, & totam vim motuum ad virtutem gratiæ auxiliantis, & gratum facientis, & huius consecrationum donorum infusione Deo existisse Patres, vniuersim consent: ac proinde ab vnius infusione independentem à libera Angelorum dispositione ad alterius eam eadem independentem infusione in instanti eodem consequentiam tenere. Rationem, & illustrationis huius, & conclusionis probant me iudice optimam dedit nobis S. Thom. sæpe citat, questione 62. articulo 3. corp. quia Deus rerum omnium opifex, nihil non perfectum, & cum virtutibus, facultatibus, ac seminibus ad finem, vniuique præstitutum consequendum, quatenus ad Deum solum spectat, consequendum, & sua omnipotentia, atque, ut sic dicam, manu nullo alio expectato prodire permittit: ut in reliquis omnibus patet, quare se solo producit, ut summi artificis sapientia, potentia prouidentia, & alii repositum, quas dubio procul maxime decet perfectum atque omnibus numeris (quatenus ad ipsas spectat) opus, ex eius manibus prodire, atque cum mediis, & facultatibus, necessariis ad finem ipsi præstitutum consequendum: id quod dogmaticum illud axioma Theologicum docet. *Dei perfecta sunt opera*: quatenus, scilicet, ad ipsum attinet, etsi in iis, quæ interueniunt causarum creaturarum ab ipso fiunt, earum defectu non autem potentia, & artificij diuini, monstruosa quedam, & sine aliquibus perfectionibus, immo cum imperfectionibus aliquoties producantur: quæ in Angelis à solo Deo creatis locum non habent. Atqui Angelus à solo Deo, & ad finem æternæ vitæ & gloriæ creatus est: ergo cum facultatibus mediis, ac seminibus necessariis ad eam consequendam, quatenus ad Deum solum spectat, nullo alio expectato creatus à Deo Angelus est: sed gratia vtraque, & auxilians, & habitualis facultates, media, ac semina sunt necessaria ad finem gloriæ ab Angelo consequendum: ergo eis instructus, & ornatus à Deo solo, & nullo alio expectato creatus Angelus est. Minor est dogma fidei, ex qua constat, sine gratia auxiliante nullum gloriæ meritum esse posse, nec sufficiens, de se, & condignum, ut glo-

ria obtineatur, sine gratia habituali de qua 1. Ioann. capite 3. *Omnis, qui natus est ex Deo peccatum non facit; quoniam semen eius in eo manet. De auxiliante vero. Itai. 1. num. 9. Nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissetis, & quasi Gomorra similes essemus.*

3. Confirmatur hæc ratio: quia, ita à Deo creatus Angelus ad gloriam fuit suis operibus, ex Dei auxilio promerendam, ac de facto obtinendam, ut nihil vltra industriam, & bonum vnum auxilij de suo Angelus apponeret, ut eam de condigno (mediatè saltem, & immediatè gratiam habitualem, & gratum formaliter facientem, quæ ius & semen formale proximum ad gloriam est, & sufficienter de se, nec ex Dei mera benignitate, vtrumque moti, ut gratiam, & gloriam donet, non autem quasi, ex iustitia, & ad æqualitatem mereretur, & adiuncta perseverantia de facto obtineret: ergo nullum Angeli opus, seu actus liber, & honestus fuit, quin meritorius de condigno gratiæ habitualis immediatè, & saltem mediatè gloriæ fuerit; at, si primæ gratiæ infusio in instanti creationis expectauit dispositionem Angelij, per aliquem actum liberum, & honestum, aliquis actus liber, & honestus Angeli fuit, qui nec gratiam habitualem, immediatè, nec gloriam saltem mediatè mereretur de condigno: ergo cuiusmodi dispositio ad primæ gratiæ habitualis infusione expectata à Deo non fuit. Probatur minor, quia meritum condignum gratiæ habitualis, & gloriæ non est, nisi actus honestus à gratia habituali operantis dignificetur: ille autem actus Angeli dispositus ad primæ gratiæ infusione à gratia nulla dignificatur: siquidem nulla alia anteriore ad primam (alioquin hæc prima non esset) non à prima, ad quam actus ille disponit, & natura antecedit: nullus quippe actus dignificatur à gratia habituali ipsum subsequente, & quam quomodocumque meretur, & cuius intuitu illa infunditur, ut conuersionis de merito tom. 2. de ente supernaturali demonstramus. Neque enim dignificare potest actum ad primam gratiam, quæ eius intuitu datur, ne ad seipsam dignificet, atque sibi natura præcedat, & contradictione manifesta, seipsa prior, & posterior sit: neque ad vltiorem alium gratiæ gradum, quo augetur: tum quia est supra quantitatem valoris intrinseci actus: tum, quia minimo opere honesto primæ gratiæ de congruo meritum, & dispositio Angelus omnem gratiam habitualem sibi possibilem de condigno mereretur: maxime in sententia Quirios, qui ad dignificationem actus Angelici dispositi ad gratiam primam ob eam infusam recurrit, ut argumento nostro satisfaciatur: cum tamen, cum communi Castellanos nostrorum sententia ex intensiori gratia dignificante operis valore condignum, ad maius præmium vltius doceat augeri: quod si posterioritas naturæ ad opus actumve honestum non obest gratiæ, ut ipsum dignificet (dummodo in eodem instanti durationis cum actus exercitio coniungatur) ad vltiorem gratiam fiet planè, ut idemmet actus vltiorem gratiam de condigno, in eodem instanti obtineat & ab hac, ad vltiorem dignificetur, & ex huius dignificatione noua ad vltiorem, & sic ad omnem gratiam habitualem operanti possibilem in eodem instanti & eodem & vniuo actu dispositio, quantumvis minutula honestatis obtinendam. Ex eodem vero discursu conficitur: actum illum Angeli ad primæ gratiæ habitualis infusione dispositum semper congruum solummodo mansurum: cum nec prima gratia ipso posterius natura infusa, quare nec vlla alia posteriore possit dignificari: vnde rursus necessario fiet: angelos omnes gradus aliquot gloriæ essentialis à Deo obtinere, quos in via nulloquam, fuerint condigne promeriti, nempe, eos, qui primæ gratiæ habituali dispositio illo actu à Deo ex congruitate solum quadam infusa responderet, quare nulli Angelorum gloria essentialis tota, & integra, corona initiæ à Deo reddita erit: vti futura in eis est, sicut in nobis ait Paulus 2. Corinthior. quarto, cum tamen vtriusque coronæ adamussum meritis respondentis ratio sit communis, ex quo postremi huius discursus absurdo, primi antecedens amplius firmatur.

4. Quarta, & vltima probatio conclusionis à ratione

reconciliat. & gratiam habitalem largiatur: ergo, & natura pura, & integra, in qua ita sumpta complacet, & ob eius naturalem bonitatem cum eam condit, dispositio- nem similem de facto requirit, nec satis habebit, ut gra- tia habitualis infundatur ob eius capacitatem natu- ralem, tanquam ob motuum, (non quidem ex actuum, sed decentie, cum eius, cum opificis Dei, & cuius illa tota prodit arte, & manu ad finem supernaturalis beatitudi- nis, ad quem insufficiens de se, & atque operibus suis, atque, atque habituali gratia, atque absque auxiliante gra- tia, siue vlla dispositione alia à Deo indita prius erit.

7. Alii aliter connaturalitatem dispositionis præfa- te ad gratiam habitalem infusionem probant. Quiros primo: quia, cum non sit Angelicæ naturæ absque operibus connaturalis, ac debita beatitudo, nec gra- tia habitualis, quæ ius ad illam est, debita, absque ope- ribus erit, fateor: sed quid contra nos? immò vero nec natura cum operibus gratia habituali pro natura priori, vel saltem, non pro naturæ posterioris infusa non dignificatis, est debita connaturaliter: ergo infu- sio gratiæ naturæ Angelicæ, siue paræ, siue coniun- ctum cum operibus, è Dei etiam supernaturali auxi- lio profectis, gratiam habitalem antecedentibus de- biti exacti, iustive naturalis non est, sed decentie, & congruitatis cuiusdam, cum naturæ ipsius, & ope- ris, tum summi opificis, & artificis Dei, è cuius ma- nu perfectam illam, atque omnibus numeris, absolu- tam, & facultatibus, mediisque necessariis ad finem beatitudinis, ad quem à Deo creatur per opera ob- tinendum sufficienter instructam prodire decet: qua so- lum ratione indebita etiam gratia auxiliante super- naturali instructam creati. Quiros ipsi, & aduersarij re- liqui fatentur, nec possunt diffiteri: secundo probat: quia, cum gratia non destruat naturam rationalem angelicam liberam, sed perficiat: eius libertatem ad peccandum, vel non peccandum, in eo instanti crea- tionis nequit destrui: ergo neque ad amorem Dei super omnia, & supernaturalem, qui pro vnico illo, & indissolubili instanti creationis, præceptus angelis fuit, & cuius subinde omisso mortale esset omittendum: atque si gratia habitualis infunderetur independentem, & antea ad liberam Angelis dispositionem libertatem ad peccandum amoris Dei omissione impedit, pro in- stanti creationis: Ergo pro eo instanti creationis infusa ipsi non fuit independentem, & antea, ad liberam eius dispositionem, sed argumentum hoc supponit falso præceptum amoris Dei supernaturalem super omnia, pro instanti vnico, & indissolubili creationis implendum, impositum Angelis fuisse, & eaque vrgere. Secundo: conclusionem de connaturalitate infusionis gratiæ habi- tualis per liberam eorum, & honestam dispositionem, quam cum alijs defendendam proposuit, eiusque ante- riores probationes contendunt, magna ex parte deserit: illa enim de dispositione, per quemvis actum liberum, & honestum Angelis est; hoc autem argumentum ad actum supernaturalis amoris Dei super omnia necessa- riam hanc connaturalem infusioni gratiæ dispositio- nem limitat; alioqui enim, super quemvis alium actum honestum, & liberum satis disponi Angelum, ad con- naturalitatem gratiæ habituales infusionem admittat, fieri pla- ne potest, ut eo antea natura elicitio gratia connatu- raliter infundatur antea ad amoris præcepti elicien- tiam: tunc autem aequè destruet illius omittendi liber- tatem: cum ex parte actus primi, ac prius indepen- dentem ab exercitio libertatis in amore eliciendo gratia habitualis omissioni amoris præcepti repugnans, et si dependenter ab exercitio libertatis circa alium actum honestum, cuius dispositione gratia infusa est, sup- ponatur.

8. Ac denum singularis hæc restrictio dispositionis liberæ, & honestæ Angelis, ut gratia connaturalis ipsi à Deo in instanti creationis infundatur ad actum amo- ris supernaturalis Dei super omnia pro illo eodem in- stanti vrgenter, & instantem, absque vllis durationis induciis implendum, vel inde apertissime confutatur, quod ad connaturalem infusionem gratiæ actum, ad quem gratia habitualis natura sua debet precedere,

Christoph. de Orrega de Deo Vno, Tomus II.

pro naturæ priori, atque, ut connaturalem eius dispo- sitionem requirat: Et enim habitualis gratia, vel ha- bitus charitatis est, à quo amor supernaturalis Dei su- per omnia debet connaturaliter immediate procedere, vel habitus illius, (sicut, & supernaturalium reli- quorum) connaturalis radix, & principium, ac sub- iace cum amoris actum, vel immediato, vel huic proximè anteriori gradu, pro naturæ priori, natura sua, & connaturali providentia præcedet: unde, & eius amoris, & dispositionis connaturaliter elicien- dæ abolebitur libertas, ex qua solum, libera dispo- sitio esse poterat; & sane, cum actus ille amoris, vel ab habitu gratiæ, vel ab auxilio extrinseco Dei extraordinario habitus illius vires supplente miracu- losè, debeat procedere, nec aliter fieri possit, neque præceptum vrgere, & subsistere (ne sit præceptum de re impossibili) connaturalis providentia infusionis gratiæ habituales Angelis ab hoc autore asseritur, quæ esse nequit, nisi miracula intercedant. Memorandæ (obi- ter solum) sunt dux aliæ aduersariorum rationes reli- quæ. Prima: quod gloriosius ab Angelis habeatur gra- tia habitualis ex propria dispositione meritoria con- grue, quam sine illa distingue: gloriosius Deo eorum creatori, & opifici ad beatitudines finem nego, ut ex dictis patet: Angelis transeat, quorum decentie mi- nus quam diuinæ ratio est habenda. Dixi autem tran- seat: tum, quia aliunde ea maior gloria compen- sari potest ob summam estimationem naturæ Angelicæ, quæ tantæ naturalis dignitatis habita à Deo est, ut nullo alio expectato digna reputata fuit, quæ tantum ornatum reciperet: tum, quia humanitati Christi Do- mini summa, & infinita vnionis gratia, sine vlla meritoria dispositione data à Deo fuit, quin contra eius gloriam fieret: secunda (& cui specialiter noster Granados insitit) ex dispensatione Dei cum creatura rationaliter gratiam habitalem sæpe in scriptura asser- ta desumitur: desponsatio vero propriè, sine vtriusque sponsi consensu libero non est: sed hæc ratio plus pro- bat, quam Granados cum reliquis aduersariis inten- dat, ut de secunda Quiros probatione dicebamus. Nempe, solo actu charitatis, & amoris in Deum disponi ad gratiam creaturam posse: talis enim con- sensus sponsalium, & matrimonij in contrahentibus est, ut se sponso, sibi sponsum, nec amplius ve- lint. Secundo instatur: vnionis gratia, qua archius, perfectiusque cum Christi humanitate desponsatus (sensu quo ab scriptura desponsari cum creatura ra- tionali per gratiam dicitur) Deus est: instatur item in gratia baptismali infantium absque vlllo ipsorum consensu, cui, si rigida desponsatio; & propria per gratiam fiat, Parentum (qui sæpe abest) vel ba- ptizantis consensus, & voluntas nequit substituere: est ergo desponsatio illa Dei cum creatura rationali metaphotica, allegorica, mystica, & similitudinaria: qua nimirum affectuum Dei erga creaturam gratia ornatam coniunctio, atque huius cum Deo per adoptiuam filiationem, formaliter gratia ipsa in- ducta, cum Deo coniunctio archissima, qualis ex sponsalibus, & matrimonio sponsus obuenit, signi- ficatur: quin reliqua sponsalibus, & matrimonio, essentialiter necessaria gratiæ ab scriptura tribuan- tur, tribuere vllatenus possint: ut patet in perpe- tuitate, & sine proprio eorum contractum, & alijs, quæ desponsationi Dei, cum creatura rationali, ex fide repugnant, nec, nisi blasphemè possunt cogitari.

CERTA